

PGS. PTS. HOÀNG MINH

BỆNH LAO
và
NHIỄM HIV/AIDS

NHÀ XUẤT BẢN Y HỌC

MỤC LỤC

Lời nói đầu

Trang
5

PHẦN I

ĐẠI CƯƠNG VỀ BỆNH LAO VÀ NHIỄM HIV/AIDS

I. ĐẠI CƯƠNG VỀ BỆNH LAO

1. Bệnh lao là một bệnh xã hội quan trọng 7
2. Bệnh lao về lâu về dài vẫn là một bệnh xã hội quan trọng 8
3. Bệnh lao là bệnh nhiễm khuẩn 12
4. Bệnh lao là bệnh lây 13
5. Bệnh lao có thể phòng và điều trị có kết quả 14
6. Trục khuẩn lao 15
7. Lây truyền bệnh lao 17
8. Đáp ứng miễn dịch trong miễn dịch lao 19
9. Bệnh lao có quá trình diễn biến hai giai đoạn 23
10. Chẩn đoán bệnh lao 24
11. Lao sơ nhiễm 26
12. Bệnh lao thứ phát 30

13. Tiến trình của lao phổi không điều trị	32
14. Phòng bệnh lao	33
15. BCG	36
16. Dịch tễ bệnh lao	39
17. Khuyến cáo của Tổ chức y tế thế giới về chiến lược chống lao	41
18. Đường lối của Chương trình chống lao quốc gia nước ta.	43

II. ĐẠI CƯƠNG VỀ NHIỄM HIV/AIDS

1. Nhiễm HIV/AIDS là một đại dịch toàn cầu	44
2. Nhiễm HIV/AIDS về lâu về dài vẫn là một đại dịch gây chết người hàng đầu.	46
3. Nhiễm HIV/AIDS là hình thái bệnh lý lây nhiễm	50
4. Nhiễm HIV/AIDS là nhiễm virus	53
5. Nhiễm HIV/AIDS có thể phòng tránh nhưng cho tới nay điều trị chưa có kết quả	54
6. Virus gây hội chứng suy giảm miễn dịch ở người HIV	56
7. Lây truyền HIV/AIDS	61
8. Những thay đổi miễn dịch khi nhiễm HIV/AIDS	69
8.1. Những thay đổi miễn dịch khi nhiễm HIV	69
8.2. Những thay đổi miễn dịch khi có AIDS	74

9. Các giai đoạn của nhiễm HIV/AIDS	75
10. Chẩn đoán người bị nhiễm HIV	82
11. Sử dụng các xét nghiệm miễn dịch trong chẩn đoán và theo dõi nhiễm HIV/AIDS	89
12. Hội chứng suy giảm miễn dịch mắc phải (AIDS)	92
13. Phòng lây nhiễm HIV/AIDS	97
14. BCG ở người nhiễm HIV/AIDS	101
15. Dịch tễ nhiễm HIV/AIDS	103
16. Mục tiêu của Chương trình phòng chống nhiễm HIV/AIDS nước ta	105

PHẦN 2. BỆNH LAO VÀ NHIỄM HIV/AIDS

I. ẢNH HƯỞNG CỦA NHIỄM HIV ĐỐI VỚI BỆNH LAO

1. Nhiễm HIV làm thay đổi tình hình dịch tễ lao	108
2. Nhiễm HIV làm tăng nguy cơ nhiễm lao và mắc lao	111
3. Nhiễm HIV làm cho bệnh lao trở nên nặng	114
4. Nhiễm HIV làm tăng các thể lao kháng thuốc	115
5. Nhiễm HIV làm tăng tử vong vì bệnh lao	115
6. Nhiễm HIV làm cho công tác chống lao trở nên khó khăn	117

II. ẢNH HƯỞNG CỦA BỆNH LAO ĐỐI VỚI NHIỄM HIV

1. Bệnh lao dễ làm cho người mắc bệnh nhiễm HIV 119
2. Bệnh lao chuyển nhiễm HIV thành AIDS 120
3. Bệnh lao là nhiễm khuẩn cơ hội duy nhất trong các nhiễm khuẩn chính có thể lây truyền qua đường hô hấp 121
4. Bệnh lao là nguyên nhân chính gây tử vong ở người nhiễm HIV. 121
5. Điều trị lao tốt cho người nhiễm HIV mắc lao có thể kéo dài thêm cuộc sống của những người này. 122
6. Tình hình lao - nhiễm HIV ở Việt Nam. 122

III. ẢNH HƯỞNG CỦA NHIỄM HIV ĐỐI VỚI THỂ BỆNH VÀ GIAI ĐOẠN BỆNH CỦA BỆNH LAO

IV. TRIỆU CHỨNG LÂM SÀNG CỦA LAO PHỔI ĐỒNG NHIỄM HIV

V. XÉT NGHIỆM CẬN LÂM SÀNG Ở BỆNH NHÂN LAO ĐỒNG NHIỄM HIV

1. Phản ứng tuberculin. 127
2. Xét nghiệm tìm trực khuẩn lao. 127

3. Chẩn đoán hình ảnh' (X quang). 129

**VI. CHẨN ĐOÁN NHIỄM HIV
Ở CÁC BỆNH NHÂN LAO**

**VII. CHẨN ĐOÁN NHIỄM HIV
Ở TRẺ EM BỊ LAO**

**VIII. ẢNH HƯỞNG CỦA NHIỄM HIV
ĐỐI VỚI CHẨN ĐOÁN BỆNH LAO
Ở TRẺ ĐỒNG NHIỄM LAO - HIV**

**IX. CÁC BIỂU HIỆN BỆNH LÝ CÓ
LIÊN QUAN VỚI HIV Ở NGƯỜI ĐỒNG
NHIỄM LAO - HIV**

1. Các bệnh lây nhiễm qua quan hệ tình dục. 142
2. Các biểu hiện bệnh lý ở da, niêm mạc và miệng. 145
3. Các biểu hiện bệnh lý ở bộ máy tiêu hóa. 156
4. Các biểu hiện bệnh lý ở bộ máy hô hấp. 158
5. Các vấn đề về thần kinh, tâm thần. 159
6. Các vấn đề khác có liên quan với HIV xảy ra ở người lao - nhiễm HIV. 167

**X. CHẨN ĐOÁN PHÂN BIỆT LAO PHỔI VỚI MỘT SỐ
BỆNH PHỔI LIÊN QUAN VỚI NHIỄM HIV.**

1. Viêm phổi cấp do nhiễm khuẩn. 172

2. Sarcoma Kaposi.	173
3. Viêm phổi do P.carinii.	174
4. Các biểu hiện bệnh lý khác ở phổi.	176

XI. CÁC THỂ LAO VÀ CÁC BỆNH LÝ KHÁC CẦN

CHÚ Ý KHI NHIỄM HIV.

A. Lao ngoài phổi và bệnh lý hạch toàn thân kéo dài.	177
1. Lao hạch.	178
2. Bệnh lý hạch toàn thân kéo dài.	179
3. Lao kê.	182
4. Lao màng não.	183
5. Lao các màng khác.	184
B. Các thể lao ngoài phổi khác.	195
1. Lao cột sống.	198
2. Lao đường tiêu hóa.	200
3. Lao gan.	201
4. Lao thận và lao tiết niệu.	202
5. Lao thượng thận.	204
6. Lao đường hô hấp trên.	205
7. Lao sinh dục nữ	206
8. Lao sinh dục nam	207

PHẦN 3: ĐIỀU TRỊ LAO, NHIỄM HIV/AIDS

I. ĐIỀU TRỊ BỆNH LAO

1. Các loại điều trị 212
2. Mục đích điều trị bệnh lao 214
3. Các thuốc chống lao 216
4. Điều trị lao 220
5. Vai trò corticoid trong điều trị bệnh lao 227
6. Theo dõi và đánh giá kết quả điều trị 230
7. Điều trị phòng ngừa 232

II. CÁC TÁC DỤNG PHỤ CỦA THUỐC CHỐNG LAO

1. Isoniazid 238
2. Rifampicin 238
3. Streptomycin 239
4. Ethambutol 239
5. Pyrazinamid 240
6. Thiacetazon 240
7. Ethionamid và Prothionamid 240
8. PAS 241
9. Cycloserin 241
10. Capreomycin, Kanamycin, Viomycin 241

III. TÁC DỤNG PHỤ CỦA THUỐC CHỐNG LAO Ở NGƯỜI ĐỒNG NHIỄM LAO VÀ HIV

1. Phát ban ngoài da	244
2. Các phản ứng khác	245

IV. NGHIÊN CỨU VỀ TẬP HỢP (COHORT)

V. ĐIỀU TRỊ NHIỄM HIV/AIDS

1. Điều trị đặc hiệu	247
2. Điều trị phục hồi miễn dịch	249
3. Điều trị các nhiễm khuẩn cơ hội	250
4. Điều trị dự phòng nhiễm khuẩn cơ hội	251

VI. VACCIN PHÒNG NHIỄM HIV

1. Sự biến đổi kháng nguyên của HIV	252
2. Tính đa tạp của kháng nguyên
và sự lẫn tránh của HIV	253
3. Những khó khăn do tính miễn dịch, tính chất
gây bệnh và khó khăn về động vật thực nghiệm	254

VII. TƯ VẤN CHO NGƯỜI NHIỄM HIV/AIDS

TÀI LIỆU THAM KHẢO